

Večja udeležba žensk pri izobraževanju na področjih naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike (v nadaljnjem besedilu: STEM) bo pozitivno vplivala na gospodarsko rast v Evropski uniji. Kljub dobrim zaposlitvenim možnostim in zelo produktivnim delovnim mestom na teh področjih pa trenutno zelo nizek delež žensk študira predmete STEM ter iz njih diplomira¹.

Študija Evropskega inštituta za enakost spolov (EIGE) o „gospodarskih koristih enakosti spolov“ zagotavlja nove trdne dokaze o pozitivnih vplivih zmanjševanja razlik med spoloma pri izobraževanju v razvitih državah.

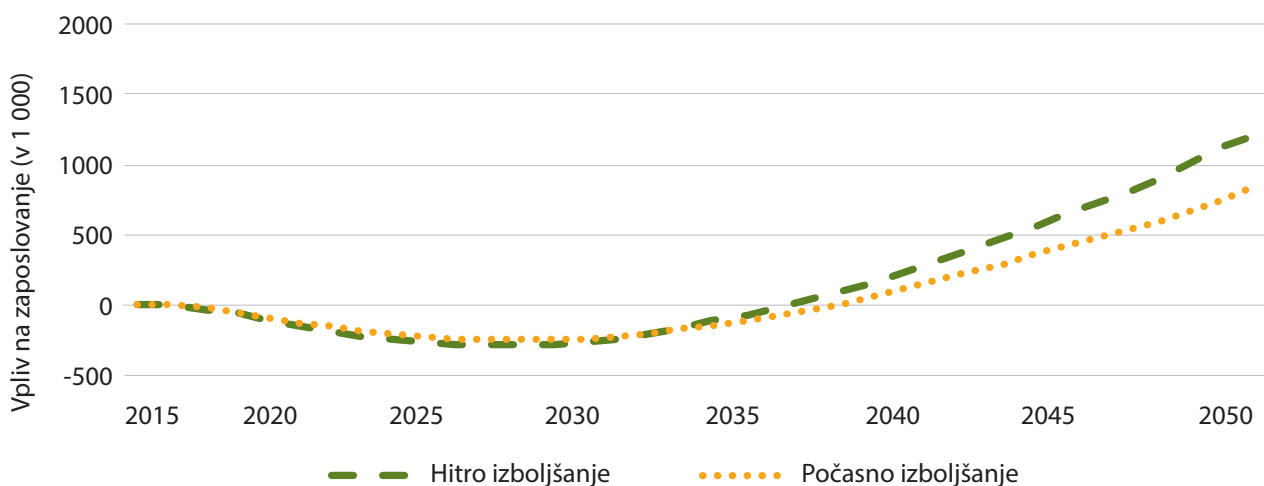
Odpravljanje razlik med spoloma pri izobraževanju na področjih STEM lahko spodbudi gospodarsko rast

Ukrepi na področju enakosti spolov, kot so odprava spolnih stereotipov pri izobraževanju, ozaveščanje in spodbujanje deklet in žensk, naj študirajo predmete STEM, ter poklicno usmerjanje in opogumljanje deklet za razmislek o študiju na področjih, na katerih prevladujejo moški in fantje, bodo verjetno omogočili, da bo več žensk diplomiralo iz teh predmetov. S temi ukrepi bi lahko dosegli, da bi se zdaj in v prihodnje zaradi dobrih zaposlitvenih možnosti na teh področjih zaposlilo več žensk. Povečanje zaposlitev na področjih STEM bi hkrati pomagalo odpraviti težave s pomanjkanjem in trenutnimi presežki na trgu dela.

Odpravljanje razlik med spoloma na področjih STEM bi lahko ustvarilo 1,2 milijona novih delovnih mest.

Odpravljanje razlik med spoloma pri izobraževanju na področjih STEM bi pozitivno vplivalo na zaposlovanje. Skupna zaposlenost EU bi se do leta 2050 povežala z 850 000 na 1 200 000. Ta delovna mesta so napovedana večinoma dolgoročno, saj se bo stopnja zaposlenosti povežala šele, ko bo izobraževanje dokončalo več žensk, ki študirajo na področjih STEM.

Slika 1: Vpliv odpravljanja razlik med spoloma na področjih STEM na zaposlovanje

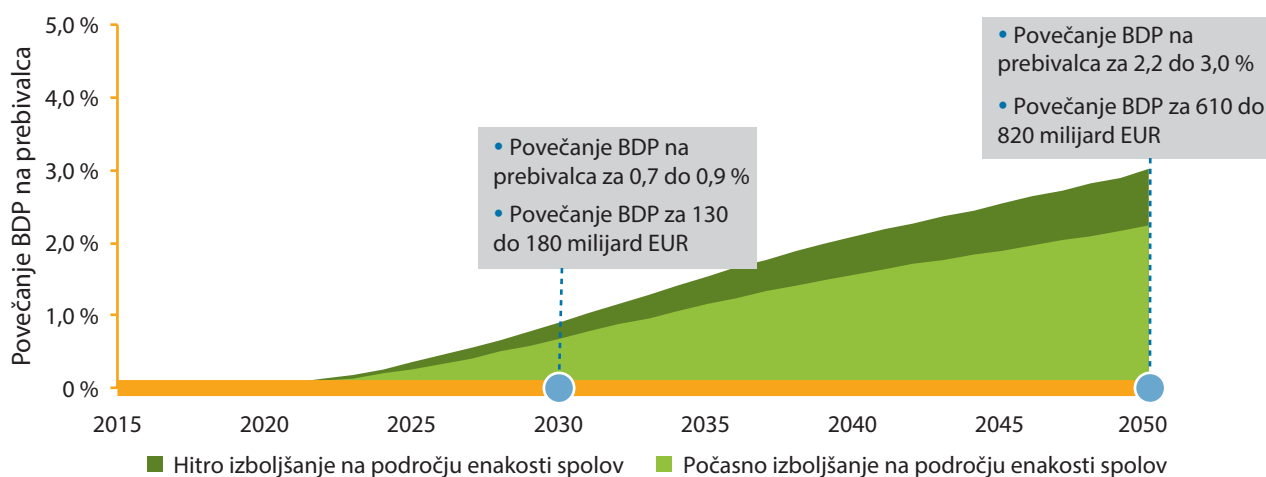
¹ Študija se je usmerila na razlike med spoloma na področjih računalništva in inženirstva, saj je na teh področjih žensk v primerjavi z moškimi izjemno malo. Na področju matematike so dokazi o razliki med spoloma pri udeležbi v vseh državah članicah EU manj prepričljivi.

Nova delovna mesta bodo najverjetneje zelo produktivna, saj diplomantke na področjih STEM pogosto napredujejo na položaje z visoko dodano vrednostjo v panogah, kot so obveščanje in sporazumevanje ali finančne in poslovne storitve.

Povečanje udeležbe žensk v predmetih na področjih STEM bo imelo močan pozitiven vpliv na BDP na ravni EU. Z odpravljanjem razlik med spoloma na teh področjih bi prispevali k temu, da bi se BDP na prebivalca leta 2030 povečal za 0,7 do 0,9 %. Do leta 2050 bi morale povečanje dosegati 2,2 do 3,0 %. Zaradi odpravljanja vrzeli na področjih STEM bi se BDP do leta 2050, izraženo v denarju, povečal za 610 do 820 milijard EUR.

Slika 2: Vpliv odpravljanja razlik med spoloma na področjih STEM na BDP na prebivalca

Pričakuje se, da bomo z večjim številom delavcev s področij STEM produktivnejši, da bomo spodbudili potencialno proizvodno zmogljivost gospodarstva in povečali BDP na prebivalca.

Izboljšanje na področju enakosti spolov pri izobraževanju na področjih STEM lahko izboljša dolgoročno konkurenčnost gospodarstva EU.

Posledica višje produktivnosti delovnih mest na področjih STEM bodo najverjetneje višje plače (Evropski parlament, 2015). Študija presenetljivo kaže, da bo razlika v plačah med spoloma odpravljena do leta 2050. Število žensk, ki diplomirajo iz predmetov STEM, se povečuje, zaradi višje stopnje dosežene izobrazbe in izbire poklicne poti na področjih z višjimi plačami pa se jim postopoma zvišujejo tudi povprečne plače, ki naj bi se do leta 2050 izenačile s plačami moških.

Študije napovedujejo, da bodo ženske postale produktivnejše zaradi višjih stopenj dosežene izobrazbe na področjih STEM, kar bo prispevalo k pametni rasti, predvideni v strategiji Evropa 2020. Večja zaposlenost žensk na teh področjih bo po pričakovanjih koristila tudi konkurenčnosti gospodarstva EU. Izvoz naj bi se do leta 2050 povečal za približno 0,7 %, uvoz pa naj bi se glede na napovedi zmanjšal za največ 1,2 %, kar bo vodilo do boljše trgovinske bilance.

Zakaj je razlika med spoloma na področjih STEM pomembna

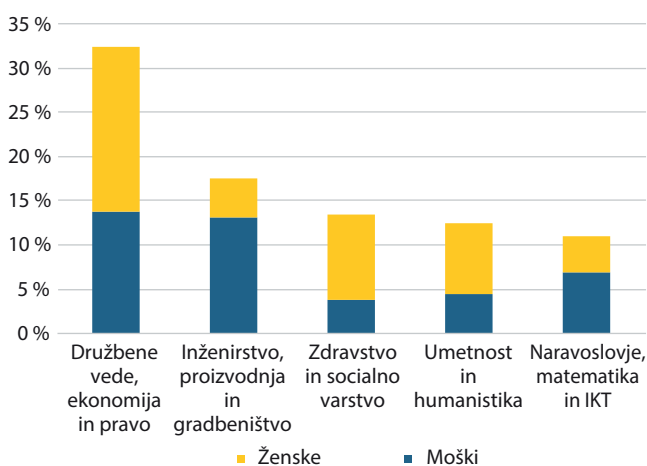
Kljub velikemu deležu žensk s končano visokošolsko izobrazbo so pri nekaterih predmetih in na nekaterih študijskih področjih med spoloma še vedno neenakosti in razlike. Glede na podatke Eurostata so ženske leta 2014

večinoma diplomirale iz zdravstva in socialnega varstva ter družboslovja in umetnosti skupaj z družbenimi vedami, ekonomijo in pravom. Moški pa so, nasprotno, pogosteje diplomirali na področjih, povezanih z inženirstvom,

proizvodnjo in gradbeništvo, ki so jim sledile tehnologija, znanost in matematika. Čeprav se je skupno število študentov na področjih STEM med letoma 2003 in 2013 povečalo, se je med ženskami in moškimi v tem obdobju ohranjala stalna vrzel.

Razlike med spoloma pri izobraževanju so največje pri študiju na področjih STEM.

Slika 3: Porazdelitev študentov terciarnega izobraževanja po področju in spolu, EU-28, leto 2014 (v %)²

Vir: Eurostat (educ_uoe_enrt03).

Vztrajen trend premajhne zastopanosti žensk med univerzitetnimi študenti in diplomanti na področjih STEM je treba spremeniti zaradi naslednjih razlogov:

1. Povečanje ponudbe delovne sile na področjih STEM

V veliki večini držav članic so se pojavile resne težave pri zaposlovanju delavcev, usposobljenih na področjih STEM, zlasti v inženirstvu in IT. O težavah pri iskanju strokovnjakov na področju znanosti in inženirstva poroča 21 držav članic, o enakih težavah pri iskanju strokovnjakov na področju IKT pa 20 (Attstroem idr., 2014). V Združenem kraljestvu je bilo na primer več kot 40 % prostih delovnih mest (dvakrat več od državnega povprečja) na področjih STEM težko zapolniti zaradi premajhnega števila kandidatov.

Ocenjuje se, da bo v EU do leta 2025 na področjih STEM na voljo 7 milijonov novih delovnih mest (Evropski parlament, 2015).

To se najverjetneje ne bo spremenilo, saj naj bi se zaposlitvene možnosti za inženirje in strokovnjake IT po pričakovanih povečale ter presegle tiste v številnih drugih poklicih. Medtem ko se med letoma 2013 in 2025 na področju farmacije pričakuje ničelna rast zaposlovanja, naj bi se zaposlenost na področju računalništva v tem obdobju povečala za 8 % (Evropski parlament, 2015). Strokovnjakom s področij STEM po vsej EU brezposelnost večinoma ne grozi, imajo pa tudi precej višje plače (Evropski parlament, 2015).

2. Povečanje dostopa žensk do dobro plačanih delovnih mest

Za zdaj se z družbenimi, kulturnimi, ekonomskimi, izobraževalnimi in institucionalnimi dejavniki ohranja vztrajna spolna segregacija po študijskih področjih. Stereotipi pri izobraževanju, razlike med spoloma pri izbiri izobraževanja in usposabljanja ter pomanjkanje vzornic so glavni razlogi, ki prispevajo k majhnemu deležu diplomantk iz predmetov STEM.

Na individualni ravni se lahko manjše število žensk, ki se odločijo za študije na področjih STEM, zrcali v slabših možnostih za zaposlitev in nižjih plačah na trgu dela ter nazadnje manjši ekonomski neodvisnosti žensk. To pa zato, ker je bila rast v panogah, povezanih s področji STEM, precej hitrejša kot v drugih panogah in ker so v njih plače precej višje (Evropski parlament, 2015).

Študija kaže, da bi lahko z zmanjševanjem razlik med spoloma pri izobraževanju na področjih STEM prispevali k odpravljanju ozkih grl na trgu dela, povečanju zaposlenosti in produktivnosti žensk ter zmanjšanju poklicne segregacije. Tako bi spodbudili gospodarsko rast z višjo produktivnostjo in večjo delovno aktivnostjo.

Viri

Attstroem, K., idr. (2014), *Mapping and analysing bottleneck vacancies in EU labour markets*, poročilo za Evropsko komisijo, Ramboll/Erasmus School of Economics.

Evropski parlament (2015), *Encouraging STEM studies for the labour market*.

² Opomba: navedeni podatki so najnovejši podatki Eurostata, ki so bili na voljo ob pripravi vsebine te publikacije. Dodatne in posodobljene informacije so na voljo na spletnem naslovu: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Tertiary_education_statistics.

O študiji

Študija o gospodarskih koristih enakosti spolov je edinstvena na območju EU. Je prva tovrstna študija, ki uporablja zanesljiv ekonometrični model za ocenjevanje najrazličnejših makroekonomskih koristi enakosti spolov na najrazličnejših področjih, kot so izobraževanje, delovna aktivnost in plačila.

Splošni rezultati kažejo, da bi z večjo enakostjo spolov:

- do leta 2050 ustvarili od 6,3 do 10,5 milijona dodatnih delovnih mest, od katerih bi jih približno 70 % zasedle ženske,
- dosegli pozitiven vpliv na BDP, ki bi s časom še naraščal,
- do leta 2050 povečali BDP na prebivalca za skoraj 10 %.

Pri študiji je bil za oceno ekonomskih učinkov izboljšanja enakosti spolov uporabljen makroekonomski model E3ME. E3ME je empirični makroekonomski model, posebej prilagojen modeliranju rezultatov na ravni EU in držav članic.

Rezultati študije o gospodarskih koristih enakosti spolov v EU vključujejo naslednjih devet publikacij:

1. Pregled literature: obstoječi dokazi o socialnih in gospodarskih koristih enakosti spolov ter metodološki pristopi (*Literature review: existing evidence on the social and economic benefits of gender equality and methodological approaches*)
2. Pregledi EU in držav članic EU (*EU and EU Member State overviews*)
3. Poročilo o empirični uporabi modela (*Report on the empirical application of the model*)
4. Predložitev dokazov: informativni dokument o teoretičnem okviru in modelu (*How the evidence was produced: briefing paper on the theoretical framework and model*)
5. Predložitev dokazov: informativni pregled teoretičnega okvira in modela
6. Gospodarske koristi enakosti spolov v političnem okviru EU: informativni dokument
7. Gospodarske koristi enakosti spolov: informativni dokument
- 8. Kako enakost spolov pri izobraževanju na področju STEM vodi h gospodarski rasti: informativni dokument**
9. Kako z odpravljanjem razlik med spoloma na področju delovne aktivnosti in plač prispevamo h gospodarski rasti: informativni dokument

Vse publikacije, podrobni rezultati študije in metodologija so na voljo na spletišču inštituta EIGE.

Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE) je središče znanja EU o enakosti spolov. Z zagotavljanjem posebnega strokovnega znanja ter primerljivih in zanesljivih podatkov o enakosti spolov v Evropi oblikovalce politik in vse ustrezne institucije podpira v prizadevanjih, da bi enakost žensk in moških postala realnost za vse Evropejce.

Več informacij:

Evropski inštitut za enakost spolov
Gedimino pr. 16
LT-01103 Vilna
LITVA
Tel. +370 52157444
E-naslov:
eige.sec@eige.europa.eu

<http://eige.europa.eu>
<http://www.twitter.com/eurogender>
<http://www.facebook.com/eige.europa.eu>
<http://www.youtube.com/eurogender>
<http://eurogender.eige.europa.eu/>

Urad za publikacije

ISBN 978-92-9470-079-7
doi:10.2839/400485